

„Oddajcie mi moje pieniądze!” Historia rabatów krajowych

Krótki przegląd historii systemu zasobów własnych i rabatów od nich ¹

1970–1984 Wprowadzony zostaje system zasobów własnych, obejmujący należności celne, opłaty rolne oraz opłaty wyrównawcze od cukru i izoglukozy, zwane tradycyjnymi zasobami własnymi (TZW). Państwom członkowskim zwraca się 10 % tych zasobów na pokrycie wydatków administracyjnych. Od 1980 r. państwa członkowskie wpłacają pełną równowartość 1 % swojego podatku od wartości dodanej (VAT) (wcześniej wpłacały mniej, jako że ten obowiązek wprowadzano stopniowo), co stanowiło 50 % budżetu UE w tamtym okresie.

1985–1987 W następstwie decyzji podjętej na posiedzeniu Rady Europejskiej w Fontainebleau w 1984 r. wchodzi w życie **rabat dla Zjednoczonego Królestwa**, ponieważ PKB na głowę mieszkańca w Zjednoczonym Królestwie był niższy niż średnia w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej (EWG), a niewielki sektor rolny tego państwa powodował konieczność dużego przywozu produktów rolnych spoza EWG. W związku z tym Zjednoczone Królestwo odnosiło stosunkowo niewielkie korzyści z głównego programu wydatków EWG – wspólnej polityki rolnej (WPR). Jednocześnie państwo to wpłacało dużą część opartą na VAT, ponieważ udział VAT w jego produkcie narodowym brutto (PNB) był większy niż w innych państwach członkowskich. W 1985 r. Zjednoczone Królestwo uzyskało zniżkę wkładu opartego na VAT w wys. 1 mld europejskiej jednostki walutowej (ECU). Od 1986 r. rabat został określony jako 66 % różnicy między przypadającą na to państwo częścią wszystkich wkładów opartych na VAT a jego udziałem we wszystkich wydatkach UE na rzecz wszystkich pozostałych państw członkowskich, z wyłączeniem wydatków UE w państwach trzecich. Państwa członkowskie uzupełniły ten rabat proporcjonalnie do swoich płatności z tytułu VAT. **Niemcy otrzymali rabat** w wysokości jednej trzeciej kwoty dodatkowej do zapłacenia („rabat na finansowanie rabatu brytyjskiego”). Stawka poboru VAT wzrosła do 1,4 %.

1988 – 1992 (Delors I) Maksymalna kwota zasobów własnych (tj. globalny pułap zasobów własnych) wynosi 1,15 % w 1988 r. i 1,2 % całkowitego PNB EWG w 1992 r. Wprowadza się nowe źródło dochodów w celu zrównoważenia wydatków, jeżeli dochody z tytułu TZW i podatku VAT są niewystarczające – wkład oparty na PNB państw członkowskich. Wprowadzony zostaje mechanizm określania górnego pułapu wpłat z tytułu VAT: podstawa VAT państwa członkowskiego nie może przekraczać 55 % jego PNB. Państwa członkowskie zatrzymują 10 % kosztów poboru. Państwa członkowskie nie finansują już rabatu brytyjskiego proporcjonalnie do swojej podstawy VAT, lecz do swojego PNB.

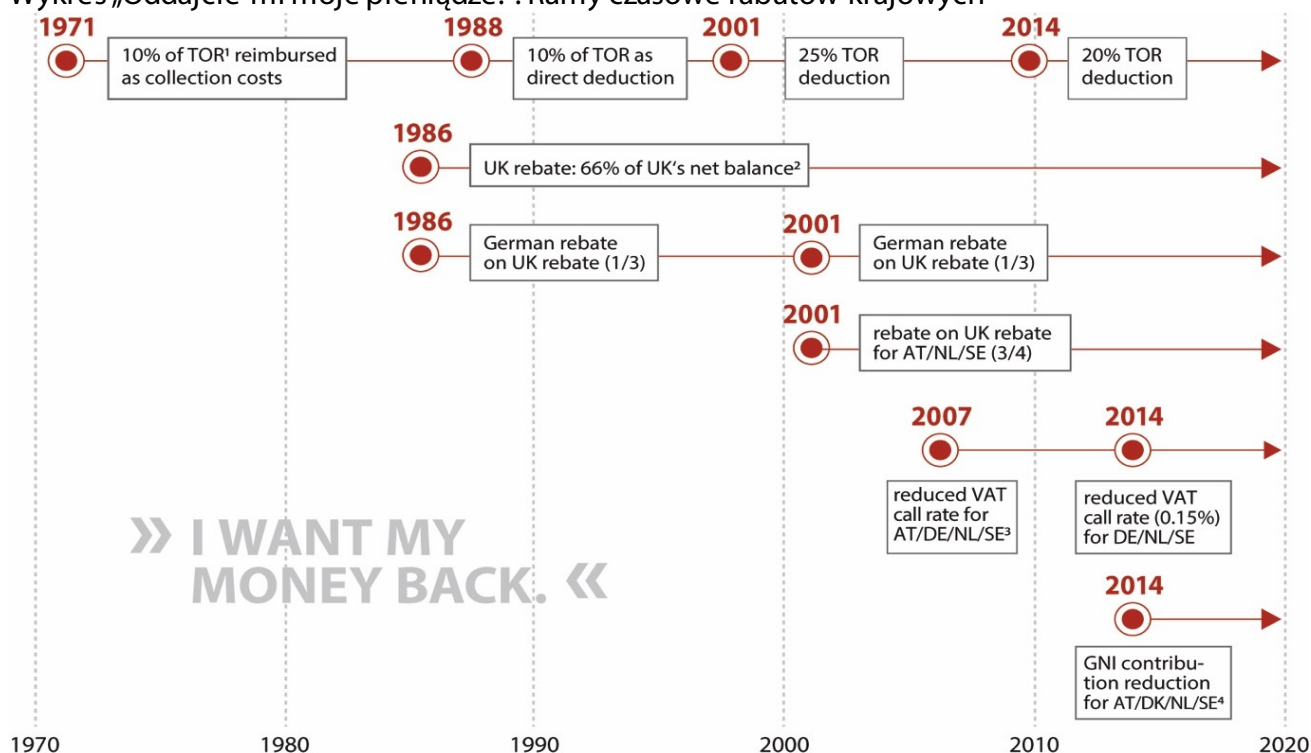
1993 – 1999 (Delors II) Ogólny pułap zasobów własnych zwiększa się z 1,20 % w 1993 r. do 1,27 % w 1999 r. Pułap podstawy VAT obniżono do 50 %. W latach 1995–1999 stawka poboru VAT jest stopniowo zmniejszana do 1,0 %.

2000 – 2006 W następstwie decyzji Rady Europejskiej w Berlinie w 1999 r. 10 % kosztów poboru TZW zwiększa się do 25 %. Stawka poboru VAT zostaje zmniejszona do 0,75 % w 2002 r. i do 0,5 % w 2003 r.. **Austria, Niemcy, Niderlandy i Szwecja** wpłacają tylko jedną czwartą zwykłych kosztów **rabatu brytyjskiego**. Pułap zasobów własnych utrzymywany jest na poziomie 1,27 % PNB, co stanowi 1,24 % DNB. **Nowe państwa członkowskie** otrzymały w 2004 r. kwotę ryczałtową, instrument poprawy płynności, aby polepszyć ich pozycję budżetową netto i inne płatności okresowe.

2007–2013 Stawka poboru VAT spada do 0,3 %. Niektóre państwa otrzymały obniżkę w tym okresie: **Austria** – 0,225 %, **Niemcy** – 0,15 %, a **Niderlandy i Szwecja** – 0,1 %. Tylko w tym okresie wprowadzono roczne obniżki brutto wpłat opartych na DNB dla **Niderlandów** (605 mln EUR) i **Szwecji** (150 mln EUR). Te ostatnie obniżki brutto są finansowane przez wszystkie pozostałe państwa członkowskie, w tym Zjednoczone Królestwo, poprzez ich DNB. Rabat dla Zjednoczonego Królestwa zostaje ograniczony do 10,5 mld EUR, aby państwo to uczestniczyło w finansowaniu rozszerzenia. Przy obliczaniu rabatu brytyjskiego nie uwzględnia się wartości wydatków pozarolniczych z budżetu UE w 13 państwach członkowskich, które przystąpiły do UE od 2004 r.

2014 – 2020 Niemcy, Niderlandy i Szwecja stosowały w tym okresie obniżoną stawkę poboru VAT w wysokości 0,15 %. **Dania, Niderlandy i Szwecja** otrzymały tylko w tym okresie obniżki brutto swoich rocznych wkładów opartych na DNB w wysokości – odpowiednio – 130 mln EUR, 695 mln EUR i 185 mln EUR (w cenach z 2011 r.). **Austria** otrzymała obniżkę wkładu opartego na DNB w wysokości 30 mln EUR w 2014 r., 20 mln EUR w 2015 r. i 10 mln EUR w 2016 r. Odliczenie z tytułu kosztów poboru TZW zostaje zmniejszone do 20 %. Pułap zasobów własnych spada z 1,24 % DNB do 1,23 % DNB.

Wykres „Oddajcie mi moje pieniądze!”: Ramy czasowe rabatów krajowych

Źródło: Własne autorów. ¹ TZW = Tradycyjne zasoby własne. ² 66 % różnicy między procentem wkładu Zjednoczonego Królestwa w zasoby oparte na VAT w porównaniu z pozostałymi państwami członkowskimi oraz udział wydatków z budżetu UE w Zjednoczonym Królestwie. ³ AT 0,225 %, DE 0,15 %, NL & SE 0,10 %. ⁴ Roczne obniżki w wysokości 130 mln EUR dla DK, 695 mln EUR dla NL i 185 mln EUR dla SE. Obniżka o 60 mln EUR dla AT w latach 2014–2016.

¹ Zob. Giacomo Benedetto (2017), „[Institutions and the route to reform of the European Union's budget revenue, 1970-2017](#)” [Instytucje i droga do reformy dochodów w budżecie Unii Europejskiej], *Empirica* 44(4): 615-633; Gabriele Cipriani (2014), „[Financing the EU Budget: Moving forward or backwards?](#)” [Finansowanie budżetu UE: kroki w przód czy wstecz?], Bruksela: Centrum Studiów nad Polityką Europejską. Komisja Europejska (2015), [European Union Public Finance](#) [Finanse publiczne Unii Europejskiej], wydanie V, Bruksela. Friedrich Heinemann, Philipp Mhl i Steffen Osterloh (2008), [Reform Options for the EU Own Resource System](#) [Możliwości reformy unijnego systemu zasobów własnych], Heidelberg: Physica-Verlag Heidelberg.

Źródło: Fragmenty z briefingu „Salda operacyjne netto: warianty, aktualne dane i dane historyczne”, luty 2020 r.

Zastrzeżenie prawne i prawo autorskie Opinie wyrażone w niniejszym dokumencie są jedynie opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Parlamentu Europejskiego. Kopiowanie i tłumaczenie w celach niekomercyjnych jest dozwolone pod warunkiem wskazania źródła oraz wcześniejszego poinformowania Parlamentu Europejskiego i wysłania mu egzemplarza. © Unia Europejska, 2020. Administrator odpowiedzialny: Alexandre MATHIS Kontakt: Poldep-Budg@ep.europa.eu
Niniejszy dokument jest dostępny w internecie pod adresem: <https://www.europarl.europa.eu/committees/pl/supporting-analysis-search.html>